

A KÖZTÉRFEJLESZTÉSEK TÁRSADALMI MEGÍTÉLÉSE A SZEGEDI SZENT ISTVÁN TÉR PÉLDÁJÁN

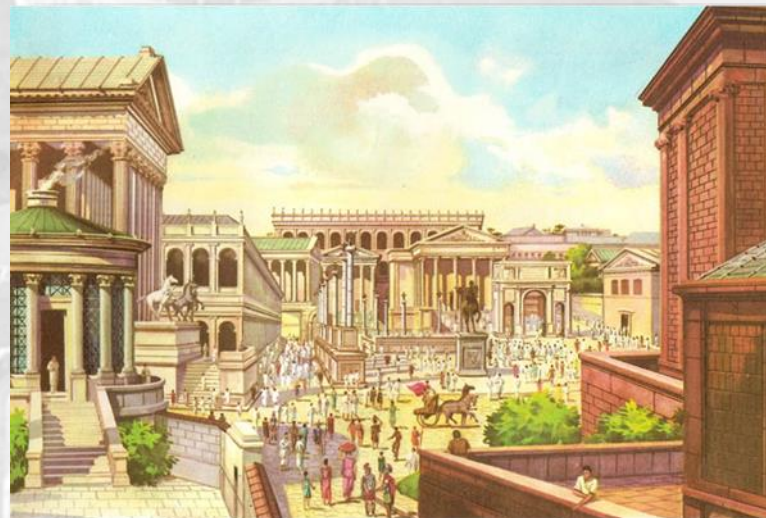
Vedrédi Katalin PhD hallgató
SZTE Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék
X. Településföldrajzi Konferencia
Bük 2013.04.25.

Jelen kutatási eredmények megjelenését „Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával” című, TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 azonosítós számú projekt támogatja. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Miért érdemes közterekkel foglalkozni?

- Közterek jelentősége és szerepe a múltban és jelenben
  - Hozzájárulnak a települések arculatához
  - Alakítják és hordozzák a hely szellemét
  - Több érdekcsoport érintett
-
- Hozzájuk kapcsolódó dilemmák
  - A települések kiemelten fontos részei, fejlesztésük hatással lehet a helyi társadalom milyenségére, hiszen a közösségi élet helyszínei

Miért érdemes közterekkel foglalkozni?

- A települések aktuális helyzetét jól tükrözik a közterek
  - Állapotuk mutatja a helyi fejlesztéspolitika működését
  - Egyre inkább felértékelődnek a települések döntéshozói szemében
  - Fejlesztésük által egyre több célt kívánnak megvalósítani
-
- Fejlesztésekre nyújtott EU-s támogatások
  - Elmúlt időszak városfejlesztési mozzanatai: bizonyos köztérfejlesztések nagy visszhangja
  - A nyugati országok sikeres köztérfejlesztési gyakorlatai

Kérdésfelvetés

Mik a köztér fogalmának lehetséges meghatározásai?

Milyen a sikeres köztér?

Mik a Szent István tér használatának főbb
jellegzetességei?

Hogyan ítélik meg a teret a különböző szakemberek?

Hogyan működik a tér a fejlesztést követően?

Sikeres a Szent István tér fejlesztése?

Köztér – fogalmi megközelítések a szakirodalom alapján

- Rendkívül vitatott, szubjektív, a városi tér legnehezebben megfogható eleme
- Városi épületek által határolt beépítetlen területek
- Természeti és épített környezet
- Utcák, parkok, média, internet, bevásárló központok, ENSZ, nemzeti kormányok, helyi negyedek
- Városban lévő mozgás helyei
- Közösségi élet nyilvános helyei
- Olyan települési intézményi egység, amely nincs magántulajdonban
- Nyilvános helyek

Köztér – fogalmi megközelítések a szakirodalom alapján

Társadalom általános állapotának tükré

Társadalmi kontroll és tulajdon

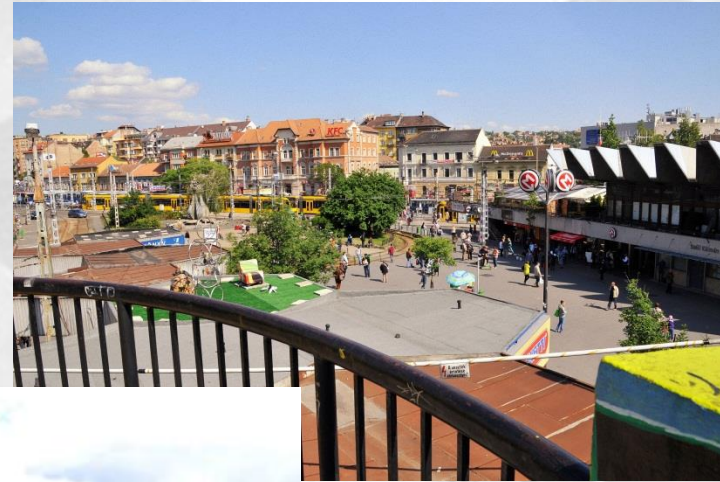
Városlakók identitástudata

Demokratikus közszféra

Politikai birodalom

Hatalmi viszonyok

Termék

Jelek

Tárgyak

Anyagok

Széll Kálmán tér, Budapest

Gondolatok

Személyek

Tevékenységek

Információk

Viselkedések

Környezeti elemek

Természeti viszonyok

Technikai berendezések

Ráday utca, Budapest

Kossuth tér, Budapest

Köztér az interjúalanyok szemében

- **közösségi** terület
- korlátozás nélkül, **szabadon**
- **közösség** tart fenn, közösség tisztít, közösség fejleszt
- jellemzően **helyi közösségekre** gondolok
- ami **közösségi** funkciót lát el
- használják **a helyi lakosság**, civil szervezetek
- alapvetően **nyitott**
- **szabad** tér
- **szabadon** használható
- az emberek számára használható szabadon
- **nyitott** terek
- **szabadon** használható mindenki számára
- nyilván **a közelben lakók** jobban használják
- **korlátozás nélkül** minél többen használhatnak
- bármire lehet használni
- az emberek otthon, **szabadon** érzik magukat
- ott **felszabadultan** tudnak jelen lenni
- találkozási pont
- közterület ≠ köztér
- mint a római fórumok, görög agórák

Vizsgált terület bemutatása – A szegedi Szent István tér

A fejlesztéssel kapcsolatos főbb tények

- 2006-2007: a tér és a piac rekonstrukciója
- Fejlesztés célja: lakosság **megelégedettségének** növelése; az értékek, hagyományok megőrzése, bemutatása; Szeged **hírnevének** öregbítése; **turista forgalom** növekedése; **környezetvédelem** ügyének erősítése
- Fejlesztés várt hatásai: A város **idegenforgalmi vonzerejének** növelése; a téren és vonzáskörzetében a vállalkozások **jövedelemtermelő és munkahelyteremtő** képességének javítása; Szeged város **környezetterhelésének** csökkenése

Miért érdekes a Szent István tér?

- Korábbi piacteret más formában tartották meg → konfliktusok
- A piaci funkció lecsökkenése (eltűnése!) több szempontból is negatív hatásokkal bír → piacok jelentősége és szerepe

Piacok jelentősége a szakirodalom alapján

- Társadalmi, gazdasági, kulturális jelentőség
- Élettel töltik fel az adott közteret és környékét
- Biztosítani tudják a helyi vállalkozások működését
- Növelhetik a helyi ingatlanok értékét
- Megtartják a helyi lakosság helyben történő vásárlási szándékát
- Arra ösztönzik az oda látogatókat, hogy több időt töltsenek ott, több pénzt költsenek el mind a piacon, mind a környező szolgáltatásokra

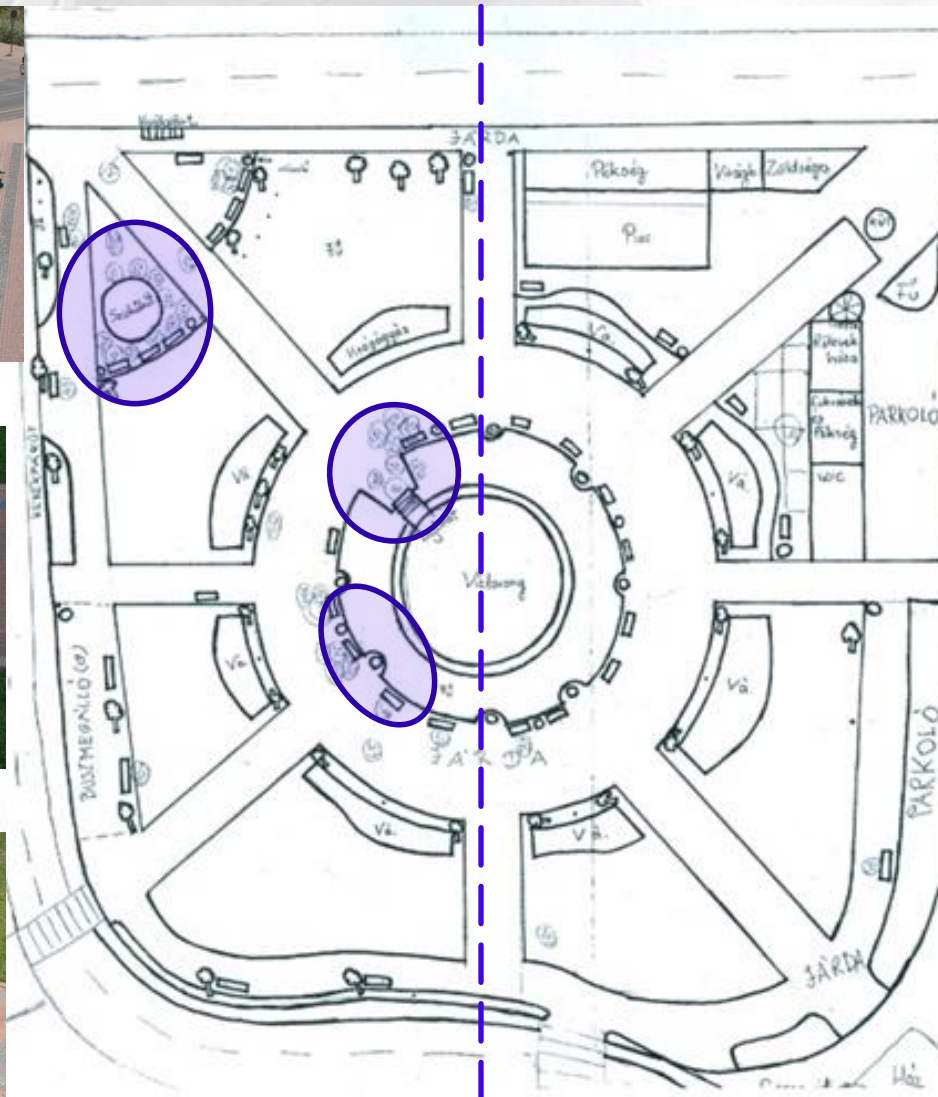
Piacok jelentősége az interjúalanyok szerint

- Fontos szerepük van
- Társadalmi szerepük jelentős
- Kapcsolatokat lehet építeni
- Közösségépítő hatásuk van
- Minden ilyen hely valamilyen módon találkozó helyé is válik
- „...a kínálati oldalát gondolom fontosnak.”
- „...egy ilyen kis piac egyfajta választékot, vagy többlet kínálatot jelenít meg.”

Tér vizsgálatának eredményei – résztvevő megfigyelés

Tér vizsgálatának eredményei – média- és diskurzuselemzés

- Piachoz kapcsolódó hozzászólások:

„Ekkora ronda vasbódékat még életemben nem láttam!”

„A 10 méteres piac vicc kategória!”

„Ma jártam arra, egy árus nem volt ott...”

„Nagyon kár volt a szegényebb emberek piacát el venni.”

- Tér egészére vonatkozóan:

„...nincs megkomponálva, ahogy ezt a régi mesterek mondanák.”

„...az biztos, hogy halott a tér, funkciótlan, üres.”

„...sivár, élettelen, ocsmány kék bódék lerakata.”

A tér az interjúalanyok szemében

- „Kiürült, régen élő tér volt, most sajnos nem ezt látom”
  - „**Díztér**”
  - „Piaci jellegét abszolút elvesztette”
  - „Kevés szerepe van, olyan **steril** valami”
  - „Ez egy **sikertelen** köztér”
  - „**Diszfunkcionális**”
  - „Nem használó-barát, nem városlakó-barát”
  - „Előtte volt ott élet, most **nincs ott élet**”

  - „**Nem sikertörténet**”
  - „Piac volt a legfontosabb funkciója”
  - „Lehetetlen ott tartózkodni, mert olyan szinten **ontja magából a hőt**”
  - „Nem működik”
  - „**Nincs igazán funkciója**”
  - „Fel kéne mérni az igényeket, hogy igenis **élettel teljen meg**”
- „Magas presztízsű **díztér**”
  - „...ez egy érdekes kérdés, hogy ez a piac mennyire jött be, lehet, hogy tulajdonképpen az ócskapiac része vitte ezt a történetet, amit már nem lehetett ott meghagyni abban a formájában ahogy volt, és ez nem elég erős már ami most van.”
  - „**A kis piac az igazából vergődik**, tehát az én se tudom, hogy azzal mit kéne csinálni.”
  - „...el tudom mondani, hogy rendkívül hosszú távú fantasztikus koncepciók mentés született a döntés, nem, nem azok mentén született...”

  - „Makettként jól mutat, de **senki nem használja**”
  - „Rendezvények vannak néha de a **hőség** miatt erre is alkalmatlan”
  - „Teljesen **diszfunkcionális**”

Összegzés

- A különféle módszerekkel végzett vizsgálatok eredményei összecsengenek
  - A fejlesztés nem hosszú távú megfontolások mentén történt
  - Erős motiváció volt a pályázati lehetőség kihasználása
  - Korábban lepusztult volt, de élettel teli; ma nagyon szép de diszfunkcionális
  - A piac szerepe nem kapott megfelelő hangsúlyt
  - Több térhasználatot nehezítő tényező
  - Esztétikailag megáll a lábán, de működését tekintve nem lett továbbgondolva
  - Igények felmérésének és tervezés előkészítésének hiánya
  - A fejlesztés és ez által az új tér nem nevezhető sikeresnek

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

---

vedredikata@gmail.com